

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankinnan sekä ajoneuvon vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi muuntamisen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lakia vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankinnan sekä ajoneuvon vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi muuntamisen määräaikaisesta tukemisesta siten, että pakettiautojen ja kuorma-autojen hankintatukien hakuaikoja pidennettäisiin 31.12.2024 asti. Lisäksi esityksessä ehdotetaan lain voimassaoloaikaa pidennettäväksi 31.12.2026 asti. Ehdotetut muutokset tehtäisiin huhtikuussa 2022 tehtyjen päätösten, eli vuosien 2023–2026 julkisen talouden suunnitelman ja varautumisen ministerityöryhmän päätöksen, perusteella.

Esitys liittyy valtion vuoden 2023 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään 31.12.2022.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi.....	4
2.1 Kaasu- ja sähkökäyttöisten pakettiautojen nykytila	4
2.2 Kaasu- ja sähkökäyttöisten kuorma-autojen nykytila	6
3 Tavoitteet	8
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	8
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	8
4.2 Pääasialliset vaikutukset pakettiautojen hankintatukeen.....	8
4.3 Pääasialliset vaikutukset kuorma-autojen hankintatukeen	9
4.4 Vaikutukset viranomaistoimintaan.....	11
4.5 Vaikutukset valtiontaloudelle.....	11
5 Lausuntopalaute.....	11
6 Säännöskohtaiset perustelut.....	12
7 Voimaantulo	12
8 Suhde muihin esityksiin.....	13
9 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	13
LAKIEHDOTUS	14
vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankinnan sekä ajoneuvon vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi muuntamisen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta	14
LIITE	17
RINNAKKAISTEKSTI.....	17
vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankinnan sekä ajoneuvon vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi muuntamisen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta	17

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

Liikenteellä on keskeinen merkitys Suomen kansallisten ilmastotavoitteiden ja Euroopan unionin (EU) päästövähennysvelvoitteen saavuttamisessa. Liikenteen päästöt vastaavat noin viidennestä Suomen kaikista kasvihuonekaasupäästöistä ja noin 40 prosenttia päästökaupan ulkopuolelle jäävästä niin sanotusta taakanjakosektorin päästöistä. Suomen kotimaan liikenteen kasvihuonepäästöt vuonna 2020 olivat yhteensä noin 10,5 miljoonaa tonnia hiilidioksidiekvivalenttia. Vuonna 2020 noin 94 prosenttia kotimaan liikenteen päästöistä syntyi tieliikenteessä, joista 53 prosenttia aiheutui henkilöautoista. Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan vuonna 2021 kotimaan liikenteen päästöt alenivat 10 miljoonaan tonniin hiilidioksidiekvivalenttia.

Voimassa olevan EU-lainsäädännön mukaan Suomen tulee vähentää kasvihuonekaasupäästöjään taakanjakosektorilla 39 prosentilla vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoteen 2005. Komission heinäkuussa 2021 antaman uuden taakanjakoasetusehdotuksen mukaan Suomen uudeksi maakohtaiseksi taakanjakosektorin päästövähennystavoitteeksi vuonna 2030 olisi tulossa 50 prosentin vähennys. Ehdotuksesta neuvotellaan edelleen, joten sen sisältö voi vielä muuttua.

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaan liikenteen päästövähennystavoitteiden on vastattava kansalliseen hiilineutraaliustavoitteeseen, jonka mukaan Suomen tulee olla hiilineutraali vuonna 2035. Hallitusohjelman mukaan Suomi vähintään puolittaa liikenteen päästöt vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2005 tasoon. Päästöjen puolittaminen on askel kohti hiiletöntä liikennettä. Hallitusohjelmassa on sitouduttu tekemään toimia liikenteen päästöjen vähentämiseksi. Tavoitteena on edesauttaa siirtymää kokonaisuutena kestävämpään tapaan liikua ja vapautumista fossiilisista polttoaineista.

Laki vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankinnan sekä ajoneuvon vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi muuntamisen määräaikaisesta tukemisesta (jäljempänä *hankinta- ja muuntotukilaki*, 1289/2021) tuli voimaan 1.1.2022. Laissa säädetään valtion talousarvion mukaisesta tuesta vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankintaa eli ostamista ja pitkäaikaisvuokrausta varten sekä ajoneuvon vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi muuntamista varten. Hankintatukea voidaan myöntää täyssähkökäyttöisen henkilöauton hankintaan, sähkökäyttöisen kuorma-auton tai sähkökäyttöisen perävaunun taikka kaasukäyttöisen kuorma-auton hankintaan ja sähkö- tai kaasukäyttöisen pakettiauton hankintaan. Muuntotukea voidaan myöntää ajoneuvon muuntamiseksi vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi. Hankinta- ja muuntotukia haetaan Liikenne- ja viestintävirastolta. Täyssähköautojen ja kuorma-autojen hankintatukea sekä muuntotukea voi lain mukaan hakea 31.3.2023 asti ja pakettiautojen hankintatukea 31.12.2022 asti.

Vuoden 2022 talousarvioesityksessä budjetoitiin yhteensä kuuden miljoonan euron määräraha siirtomäärärahana momentille 31.20.51. Määräraha jakaantui siten, että 2,5 miljoonaa euroa kohdentui hankinta- ja muuntotukeen osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa (niin kutsuttu EU:n elpymisväline, RRF pilari 3), 1,5 miljoonaa euron määräraha kohdentui sähkö- ja kaasukäyttöisten pakettiautojen hankintatukeen ja 2 miljoonan euron määräraha kohdentui sähkökäyttöisten kuorma-autojen hankintatukeen.

Varautumisen ministerityöryhmä linjasi 7.4.2022 vihreän siirtymän kokonaispaketista vuosille 2022 ja 2023. Osana tätä pakettia osoitettiin rahoitusta tieliikenteen kasvihuonepäästöjen vähentämistä koskevan, 6.5.2020 hyväksytyyn valtioneuvoston periaatepäätöksen eli niin kutsutun

fossiilittoman liikenteen tiekartan toimiin¹. Tiekartan tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti puolittaa tieliikenteen päästöt vuoteen 2030 mennessä. Linjausten mukaan täyssähköautojen hankintatukeen varataan vuonna 2022 lisärahoitusta yhteensä 9,5 miljoonaa euroa. Summaan sisältyy myös muuntotukien rahoitus. Lisäksi varautumisen ministerityöryhmän päätöksen mukaan sähkö- ja kaasukäyttöisten pakettiautojen hankintatukeen varataan yhteensä 4,5 miljoonaa euroa ja sähkö- ja kaasukäyttöisten kuorma-autojen hankintatukeen yhteensä 4 miljoonaa euroa lisärahoitusta vuosina 2022–2023. Eduskunta hyväksyi määrärahapäätökset vuoden 2022 osalta osana vuoden 2022 toista lisätalousarviota 28.6.2022.

Suomen osuus EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksista tulee alenemaan, koska Suomen talous on kehittynyt ennustettua paremmin. Muutos on vajaa 13 prosenttia vastaten 263 miljoonaa euroa, jolloin lopullinen saanto on 1,8 miljardia euroa. Kestävän kasvun ministerityöryhmä päätti kokouksessaan 22.6.2022, että Suomen kansallinen elpymis- ja palautumissuunnitelma päivitetään vastaamaan Suomen lopullista saantoa. Täyssähköautojen hankintatukeen ja muuntotukeen osoitettuja määrärahoja vähennettäisiin yhteensä 5 miljoonaa euroa. Lisäksi varautumisen ministerityöryhmän vihreän paketista vuodelle 2023 osoitettu 3,5 miljoonaa euroa siirrettäisiin vuodelle 2022.²

Huomioiden jo aiemmin hankinta- ja muuntotukiin varattu rahoitus, yhteensä hankinta- ja muuntotukiin olisi vuodelle 2022 budjetoitu 22,5 miljoonan euron määräraha. Lisäksi vuonna 2022 on ollut käytössä aikaisemmin voimassa olleen hankinta- ja muuntotukilain perusteella myönnetty siirtömääräraha vuosilta 2020–2021, joka oli noin 5 miljoonaa euroa.

Täyssähköautojen hankintatukeen ja muuntotukeen ei ole kesäkuun linjausten mukaan osoitettu määrärahaa vuodelle 2023. Suomessa elpymis- ja palautumissuunnitelman päivityksen hyväksyy valtioneuvosto. Lopullisesti päivityksen hyväksyy Euroopan unionin neuvosto. Tehtyjen määrärahalinjausten perusteella sähkö- ja kaasukäyttöisten pakettiautojen hankintatukiin olisi käytettävissä 1,5 miljoonaa euroa ja sähkö- ja kaasukäyttöisten kuorma-autojen hankintatukiin 1 miljoonaa euroa lisärahoitusta vuonna 2023. Vuoden 2023 määrärahapäätökset on tarkoitettu käsiteltäväksi osana vuoden 2023 talousarvioesitystä.

Esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä. Laki annettaisiin sen vahvistamisen jälkeen tiedoksi yritystukineuvottelukunnalle.

Hallituksen esitystä koskeva säädöshankepääätös sekä muut asiakirjat ovat saatavilla valtioneuvoston Säädösvalmistelu ja kehittämishankkeet valtioneuvostossa –sivustolta osoitteesta: <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=LVM027:00/2022>.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Kaasu- ja sähkökäyttöisten pakettiautojen nykytila

Pakettiautoja oli vuoden 2021 lopussa liikennekäytössä noin 344 000 kappaletta. Diesel on pakettiautojen käyttövoimista selvästi suosituin. Liikennekäytössä olevista pakettiautoista maal-

¹ Fossiilittoman liikenteen tiekartta – valtioneuvoston periaatepäätös koskien kotimaan liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä, <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=LVM050:00/2019>.

² Valtionvarainministeriö, <https://vm.fi/-/suomi-paivittaa-elpymis-ja-palautumissuunnitelmaansa>, viitattu 6.7.2022.

kuun 2022 lopussa 96,6 prosenttia oli dieselmkäyttöisiä ja 2,7 prosenttia bensiinikäyttöisiä. Vaihtoehtoisten käyttövoimien (sähkö, kaasu, ladattavat hybridit ja korkeaseosetanoli eli flexfuel) osuus maaliskuun lopussa 2022 liikennekäytössä olevista pakettiautoista oli noin 0,6 prosenttia.

Sähkökäyttöisten pakettiautojen ensirekisteröintien määrä on kuitenkin kasvamassa. Maaliskuun 2022 lopussa liikennekäytössä oli 899 sähkökäyttöistä pakettiautoa ja 213 ladattavaa hybridiä. Sähköpakettiauton hankintahinta on noin puolitoistakertainen verrattuna polttomoottorilla varustettuun pakettiautoon. Kiinnostusta on kuitenkin lisännyt se, että otettaessa huomioon käytönaikaiset kustannukset, sähkömoottori tulee kokonaistaloudellisemmaksi vaihtoehdoksi kuin polttomoottori, sillä sähkö on edullisempi ja huoltovapaampi käyttövoima. Maaliskuun 2022 lopussa liikennekäytössä oli 1090 kaasukäyttöistä pakettiautoa. Uusien kaasukäyttöisten pakettiautojen myyntihinnat vaihtelivat vuonna 2021 mallista riippuen noin 50 000–60 000 euron välillä. Kaasukäyttöisten pakettiautojen tarjonta on hyvin rajoittunutta, joten niiden hankintahinnan arviointia suhteessa perinteisiin polttomoottoriautoihin on haastava tehdä.

Pakettiautojen hankintatukea on voinut hakea 1.1.2022 lähtien. Hankinta- ja muuntotukilain mukaan pakettiauton hankintatuki voidaan myöntää sellaiselle luonnolliselle henkilölle taikka oikeushenkilölle tai yksityiselle elinkeinonharjoittajalle elinkeinotoimintaa varten, joka ostaa tai sitoutuu vähintään kolmeksi vuodeksi vuokraamaan uuden ensirekisteröimättömän sähkökäyttöisen tai kaasukäyttöisen pakettiauton.

Sähkökäyttöisen pakettiauton hankintatuki on porrastetusti kokoon perustuen 2 000, 4 000 tai 6 000 euroa. Kaasukäyttöisen pakettiauton hankintatuki on 2 000 euroa. Pakettiauton hankintatuki voidaan myöntää yhden kalenterivuoden aikana luonnolliselle henkilölle yhden ajoneuvon hankintaan ja oikeushenkilölle tai yksityiselle elinkeinonharjoittajalle enintään yhteensä viiden pakettiauton hankintaa varten. Oikeushenkilölle tai yksityiselle elinkeinonharjoittajalle elinkeinotoimintaa varten myönnettävän hankintatuen enimmäismäärä ei saa kuitenkaan ylittää 40 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista. Tuen hakijan tulee toimittaa hakemus ennen ajoneuvon sitovaa hankintaa tai pitkäaikaisvuokrausta. Liikenne- ja viestintävirasto maksaa hankintatuen tuen saajalle myönteisen tukipäätöksen perusteella.

Hankintatukea voi hakea voimassa olevan lain mukaan 31.12.2022 saakka. Sähkökäyttöisten pakettiautojen hankintatukea haettiin tammi-kesäkuussa 2022 yhteensä 250 kertaa. Kaasukäyttöisten pakettiautojen hankintatukea haettiin tammi-kesäkuussa 2022 yhteensä kaksi kertaa. Kaasupakettiautojen kysyntää rajoittaa hyvin rajoittunut tarjonta.

Taulukko 1: Saapuneiden pakettiauton hankintatukihakemusten kokonaistilanne 30.6.2022, Liikenne- ja viestintävirasto

	Hakemuksia yhteensä (sähkö)	Euroa	Hakemuksia yhteensä (kaasu)	Euroa
Tammikuu	30	104 263,20	1	2 000
Helmikuu	32	140 583	0	0
Maaliskuu	72	336 025	1	2 000
Huhtikuu	38	118 000	0	0

Toukokuu	40	205 510	0	0
Kesäkuu	38	172 000	0	0
Heinäkuu				
Elokuu				
Yhteensä	212	1 076 381	2	4 000

2.2 Kaasu- ja sähkökäyttöisten kuorma-autojen nykytila

Kuorma-autojen osuus liikenteen kasvihuonekaasupäästöistä on merkittävä, sillä ne kuluttavat polttoainetta kokonsa vuoksi paljon, minkä lisäksi niillä myös ajetaan paljon. Kuorma-autokannan koko on kuitenkin varsin pieni suhteessa henkilö- ja pakettiautokantaan. Kuorma-autoja oli vuoden 2021 lopulla liikennekäytössä 94 771. Vuonna 2021 niitä ensirekisteröitiin 3 536 kappaletta. Raskaan liikenteen siirtymä fossiilittomiin käyttövoimiin on edennyt hyvin hitaasti. Maaliskuun 2022 lopussa liikennekäytössä olevista kuorma-autoista 97,1 prosenttia oli dieselkäyttöisiä ja 2,3 prosenttia bensiinikäyttöisiä. Vaihtoehtoisten käyttövoimien (tässä sähkö, kaasu, ladattavat hybridit ja korkeaseosetanoli eli flexfuel) osuus liikennekäytössä olevista kuorma-autoista oli 0,6 prosenttia. Lisäksi vaihtoehtoisia käyttövoimia on muitakin, esimerkiksi uusiutuva diesel, mutta sitä ei ole huomioitu edellä mainitussa prosentiosuudessa.

Maaliskuun 2022 lopussa liikennekäytössä oli 423 kaasukäyttöistä kuorma-autoa. Vaikka kaasua käyttävien kuorma-autojen osuus ensirekisteröinneissä on viime aikoina lähtenyt kasvuun, niiden osuus ajoneuvokannassa on silti edelleen hyvin pieni. Kaasukäyttöiset kuorma-autot ovat uutta, kehittyvää teknologiaa, josta saatavilla olevaa tietoa ja käyttäjäkokemuksia on toistaiseksi rajallisesti. Kaasukäyttöiset kuorma-autot jakautuvat paineistettua maakaasua (jäljempänä myös CNG, eli englanniksi compressed natural gas) ja nesteytettyä maakaasua (jäljempänä myös LNG, eli englanniksi liquified natural gas) käyttäviin ajoneuvoihin kaasun varastointitekniikan osalta.

Sähkökäyttöisiä kuorma-autoja oli maaliskuun 2022 lopussa liikennekäytössä 16 kappaletta. Aluksi sähkökäyttöisten kuorma-autojen toimitukset ovat olleet lähinnä esisarjoja. Tilanteen odotetaan muuttuvan merkittävästi lähiaikoina, sillä valmistajat ovat esitelleet tulevia sähköautomallejaan myös Suomessa ja niiden ennakkomyynti on aloitettu.

Vaihtoehtoisten käyttövoimien käyttöönottoa raskaassa liikenteessä rajoittaa ennen kaikkea ajoneuvojen toistaiseksi korkea hankintahinta ja malliston rajallisuus erilaisiin käyttötarkoituksiin nähden ja etenkin Suomessa käytettyjen kuorma-autojen erilaisissa kokoluokissa. Ollakseen kaupallisesti houkutteleva vaihtoehto loppukäyttäjille, vaihtoehtoisen käyttövoiman tulee olla auton elinkaaren aikaisilta käyttö- ja pääomakustannuksiltaan kilpailukykyinen. Raskaan liikenteen kaluston hankintahinnan vaihteluväli on suuri riippuen ajoneuvon ominaisuuksista ja koosta. Viranomaisarvion ja Autoalan Tiedotuskeskuksen arvion mukaan kaasukäyttöisen kaluston hinnat olivat vuonna 2021 dieselkäyttöisiä ajoneuvoja noin 15–30 prosenttia kalliimpia, mikä tarkoittaa kymmeniä tuhansia euroja suurempaa hankintahintaa riippuen ajoneuvon ominaisuuksista. Sähkökäyttöiset kuorma-autot ovat vielä harvinaisia, joten vastaavaa hankintahinnan arviointia suhteessa dieselkuorma-autoihin on haastava tehdä. Teknologia ja mallivalikoima

ovat kuitenkin vasta kehittymässä, joten sähkökäyttöisten kuorma-autojen hankintakustannukset ovat merkittävästi korkeammat kuin dieselkuorma-autojen.

Voimassa olevan hankinta- ja muuntotukilain mukaista kuorma-auton hankintatukea on voinut hakea 1.1.2022 lähtien. Hankinta- ja muuntotukilain mukaan kuorma-auton hankintatuki voidaan myöntää sellaiselle luonnolliselle henkilölle taikka oikeushenkilölle tai yksityiselle elinkeinonharjoittajalle elinkeinotoimintaa varten, joka ostaa tai sitoutuu vähintään kolmeksi vuodeksi vuokraamaan uuden ensirekisteröimättömän sähkökäyttöisen kuorma-auton tai sähkökäyttöisen perävaunun taikka kaasukäyttöisen kuorma-auton.

Kuorma-auton hankintatuki on porrastettu ajoneuvon koon mukaan. Tukea voidaan myöntää paineistettua kaasua käyttävän kuorma-auton hankintaan 2000, 4000 tai 6000 euroa ja nesteytettyä kaasua käyttävän kuorma-auton hankintaan 14 000 euroa. Sähkökäyttöisen kuorma-auton ja perävaunun hankintatuki on ajoneuvon kokoon perustuen 6 000–50 000 euroa. Kuorma-auton hankintatuki voidaan myöntää yhden kalenterivuoden aikana luonnolliselle henkilölle yhden ajoneuvon hankintaan ja oikeushenkilölle tai yksityiselle elinkeinonharjoittajalle enintään yhteensä viiden kuorma-auton hankintaa varten. Oikeushenkilölle tai yksityiselle elinkeinonharjoittajalle elinkeinotoimintaa varten myönnettävän hankintatuen enimmäismäärä ei saa kuitenkaan ylittää 40 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista. Tuen hakijan tulee toimittaa hakemus ennen ajoneuvon sitovaa hankintaa tai pitkäaikaisvuokrausta. Liikenne- ja viestintävirasto maksaa hankintatuen tuen saajalle myönteisen tukipäätöksen perusteella.

Hankintatukea voi hakea voimassa olevan lain mukaan 31.3.2023 saakka. Kaasukäyttöisen kuorma-auton hankintatukea on haettu tammi-kesäkuussa 2022 yhteensä 41 kertaa. Sähkökäyttöisten kuorma-autojen hankintatukia on haettu tammi-kesäkuussa 2022 yhteensä 6 kertaa.

Taulukko 2: Saapuneiden kuorma-auton hankintatukihakemusten kokonaistilanne 30.6.2022, Liikenne- ja viestintävirasto

	Hakemuksia yhteensä (sähkö)	Euroa	Hakemuksia yhteensä (kaasu)	Euroa
Tammikuu	3	55 000	0	0
Helmikuu	0	0	16	170 383
Maaliskuu	2	18 000	10	153 028
Huhtikuu	1	25 000	14	160 000
Toukokuu	0	0	1	14 000
Kesäkuu	2	38 000	4	70 000
Heinäkuu				
Elokuu				
Yhteensä	8	136 000	45	567 411

3 Tavoitteet

Esityksen tarkoituksena on mahdollistaa kuorma-auton hankintatuen ja pakettiauton hankintatuen hakeminen huhtikuussa 2022 linjattujen määrärahopäätösten puitteissa vuoden 2024 loppuun saakka.

Tavoitteena on edistää kansallisia tavoitteita ajoneuvokannan murroksessa ja siltä osin mahdollistaa liikenteen päästövähennysten saavuttamista. Fossiilittoman liikenteen tiekartan mukaan koko autokannan osalta tavoitteena on, että liikenteessä on vuonna 2030 noin 45 000 sähkökäyttöistä pakettiautoa, joista vähintään puolet on täyssähköautoja. Kaasukäyttöisten ajoneuvojen osalta tavoitteena on noin 130 000 henkilö- ja pakettiautoa vuonna 2030. Raskaassa kalustossa vastaavat tavoitteet ovat noin 4 600 sähkökäyttöistä kuorma-autoa ja noin 6 200 kaasukäyttöistä kuorma-autoa ja bussia.

Kuorma-auton hankintatuella ja pakettiauton hankintatuella on tarkoitus edistää sähköllä ja kaasulla toimivien ajoneuvojen houkuttelevuutta ja kysyntää. Tukien tarkoituksena on alentaa sähköllä ja kaasulla toimivien kuorma-autojen sekä pakettiautojen hankintakustannuksia, jolloin kyseisten ajoneuvojen hankinta olisi mahdollista nykyistä useammalle ajoneuvon ostajalle. Tuilla edistetään vaihtoehtoisia käyttövoimia käyttävien ajoneuvojen markkinoiden kehittymistä ja kuljetusalan vihreää siirtymää.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankinnan sekä ajoneuvon vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi muuntamisen määräaikaista tukemisesta annetun lain voimaantulosäännöstä, jotta saapuneet hankintatukihakemukset ehdittäisiin käsitellä lain voimassaolon aikana. Lain 23 §:n 1 momentin voimassaoloaika ehdotetaan jatkettavaksi 31.12.2026 asti. Laki on nykyisellään voimassa 31.12.2024 asti. Lain 23 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että lakia sovellettaisiin pakettiautojen hankintatukeen ja kuorma-autojen hankintatukeen, jota haetaan viimeistään 31.12.2024. Pakettiauton hankintatuen hakuaika on voimassa olevan lain mukaan 31.12.2022 asti. Kuorma-autojen hankintatuen hakuaika on voimassa olevan lain mukaan 31.3.2023 asti. Ehdotetut muutokset tehtäisiin huhtikuussa 2022 tehtyjen määrärahopäätösten perusteella. Eduskunta hyväksyi määrärahopäätökset vuoden 2022 osalta osana vuoden 2022 toista lisätalousarviota 28.6.2022.

4.2 Pääasialliset vaikutukset pakettiautojen hankintatukeen

Ehdotetun pakettiauton hankintatukikauden jatkamisen voidaan arvioida vilkastuttavan sähkö- ja kaasukäyttöisten pakettiautojen kauppaa vuosien 2023 ja 2024 aikana.

Pakettiautojen hankintatuella osoitettiin talousarviossa 2022 1,5 miljoonan euron määräraha. Kesäkuun 2022 lopussa tukea oli haettu yhteensä 252 kertaa, jolloin tästä määrärahasta oli varattu noin 1 076 381 euroa. Nykyisellä menekillä pakettiautoille aikaisemmin budjetoitu määräraha varattaisiin loppuun alkusyksystä 2022. Varautumisen ministeriöryhmä päätti huhtikuussa 2022, että pakettiautojen hankintatuen määrärahaa lisättäisiin yhteensä 4,5 miljoonalla eurolla vuosina 2022 ja 2023. Pakettiautojen hankintatukiin olisi tehtyjen määrärahalinjausten perusteella varattu 6 miljoonaa euroa, mikä vastaisi fossiilittoman liikenteen tiekartan mukaan yhteensä vuosille 2022–2025 varattavia sähkö- ja kaasukäyttöisten pakettiautojen hankintatukien määrärahoja. Tämän hetkiselällä menekillä lisämääräraha riittäisi noin 22 kuukaudeksi ja loppuisi siten alkuvuodesta 2024.

Pakettiautojen hankintatuki on porrastettu sähkökäyttöisten pakettiautojen osalta kuljetuskapasiteetin mukaisesti siten, että tuki on pienille pakettiautoille 2 000 euroa, keskikokoisille pakettiautoille 4 000 euroa ja suurikokoisille pakettiautoille 6000 euroa. Siten tukimenekki riippuu hankittujen pakettiautojen kokojakaumasta. Alkuvuonna keskimääräinen pakettiauton hankintatuen tukisumma on ollut 4 000 euroa.

Liikenne- ja viestintäviraston arvion mukaan sähkö- ja kaasukäyttöisiä pakettiautojen hankintatuen arvioidaan riittävän noin 1 500 pakettiautolle vuosien 2022–2024 aikana. Tuen menekin odotetaan vilkastuvan vuonna 2023 verrattuna alkuvuoteen 2022. Arvion mukaan pakettiautojen hankintatuella linjatut lisämäärärahat riittäisivät vuosiksi 2022 ja 2023. Lisäksi vuodelle 2024 saattaisi jäädä hieman ylijäämää. Markkinoiden muuttuessa nopeasti on myös mahdollista, että määrärahat loppuvat ennen vuoden 2024 alkua.

Taulukko 3 Arvio pakettiautojen hankintatuen menekistä, Liikenne- ja viestintävirasto 2.6.2022

Vuosi	Pieni (sähkö)	Keskikokoisen (sähkö)	Iso (sähkö)	Kaasu	Yhteensä
2022	100	390	105	5	600
2023	155	585	155	5	900
2024	0	1	1	0	2
Yhteensä	255	976	261	10	1 502

Alkuvuonna 2022 kaasukäyttöisten pakettiautojen hankintatuen menekki on ollut ennakoitua pienempää. Lisäksi tukia on haettu aikaisempia arvioita suuremmille pakettiautoille. Liikenne- ja viestintävirasto on arvioinut tuettavien pakettiautojen elinkaarenaikaiseksi kokonaispäästövähennykseksi noin 40 000 tonnia hiilidioksidiekvivalenttia, jos pakettiauton elinkaaren pituus olisi 16 vuotta. Vuosittainen päästövähennys olisi noin 2 600 tonnia hiilidioksidiekvivalenttia, kun kaikki hankintatuella hankitut autot ovat käytössä. Kaasukäyttöisen ajoneuvokaluston tavoiteltujen ympäristövaikutuksien toteutuminen puolestaan riippuu vahvasti siitä, käyttävätkö ajoneuvot maakaasua vai biokaasua. Maakaasun käyttö polttoaineena vähentää päästöjä noin 10–20 prosenttia.

4.3 Pääasialliset vaikutukset kuorma-autojen hankintatukeen

Ehdotetun kuorma-autojen hankintatukikauden jatkamisen voidaan arvioida vilkastuttavan sähkö- ja kaasukäyttöisten kuorma-autojen kauppaa vuosien 2023 ja 2024 aikana.

Vuoden 2022 talousarvioesityksen mukaan kahden miljoonan euron määräraha kohdentuu sähkökäyttöisten kuorma-autojen hankintatukeen. Kesäkuun 2022 loppuun mennessä tästä määrärahasta on varattu 136 000 euroa. Kaasukuorma-autoja on vuonna 2022 rahoitettu vuoden 2021 siirtomäärärahasta. Määräraha varattiin loppuun huhtikuussa 2021. Tammi-kesäkuussa 2022 kaasukäyttöisten kuorma-autojen hankintatukea haettiin yhteensä 45 kertaa. Vuoden 2022 toisen lisätalousarvion mukaan kaasukäyttöisten kuorma-autojen hankintatuki rahoitettaisiin sa-

masta määrärahaa sähkökäyttöisten kuorma-autojen kanssa. Kaasukuorma-autojen hankintatukien hakemuksia on kesäkuun 2022 loppuun mennessä jonossa Liikenne- ja viestintävirastossa 567 411 euron edestä.

Nykyisellä menekillä kaasukuorma-autojen hankintatukea kului vuoden 2022 aikana yhteensä noin 1,1 miljoonaa euroa. Siten kuorma-autojen hankintatuen määrärahaa jäisi yli vuodelta 2022 noin 1,2 miljoonaa euroa. Lisäksi varautumisen ministeriöryhmä päätti, että sähkö- ja kaasukäyttöisten kuorma-autojen hankintatukeen varattaisiin vuosina 2022 ja 2023 yhteensä neljä miljoonaa euroa lisärahoitusta. Fossiilittoman liikenteen tiekartan mukaan yhteensä sähkökäyttöisten ja kaasukäyttöisten kuorma-autojen hankintatukeen varataan vuosittain 10 miljoonaa euroa, yhteensä 90 miljoonaa euroa vuosille 2022–2030. Tähän asti päätetyillä määrärahalinjauksilla vastataan osittain fossiilittoman liikenteen tiekartan tavoitteen toteutumiseen.

Hankintatuen menekkiä on kuitenkin haastavaa arvioida, sillä esimerkiksi kaasukäyttöisten kuorma-autojen kysyntään vaikuttaa olennaisesti maakaasun ja biokaasun hinta. Käyttövoimien hintakehitystä ja hintasuhteita ei kyetä arvioimaan tulevaisuuteen merkittävien epävarmuuksien vallitessa.

Sähkökuorma-autojen markkinan kasvuun on selkeitä ennusteita valmistajien esitellessä ennakkotietoja uusista malleista ja tuotannon aloituksesta. Arvioissa on kuitenkin erittäin suuria epävarmuuksia sen suhteen, kuinka paljon tuet voivat vaikuttaa kysyntään. Sähkökäyttöisten kuorma-autojen markkina on vasta käynnistymässä ja tukien käyttö markkinoiden käynnistymisen edistämiseen on perusteltua, mutta tarkkoja määrällisiä vaikutusarvioita sähkökäyttöisten kuorma-autojen myyntimäärästä ja sen vaikutuksesta hiilidioksidipäästöihin ei ole mahdollista tehdä. On haastavaa arvioida sekä tukihakemusten määrää että myös sitä, kuinka suurella osalla tuen saajista tuki vaikuttaa hankintaan, ja siten saavutettaviin todellisiin päästöhyötyihin. Kuorma-autojen elinkaarikustannuksissa voidaan kuitenkin olettaa tapahtuvan ennen pitkää samanlainen käänne sähköä hyväksi kuin henkilö- ja pakettiautoissa. Akku- ja voimansiirtoteknologia kehittyneen kustannuksineen vastaavalla tavalla ja alhaisemmat käyttö- ja huoltokustannukset puoltavat sähköä käyttövoimana.

Arvion mukaan vuoden 2022 määrärahoista tulisi jäämään reilusti ylijäämää seuraavalle vuodelle, mutta menekki kasvaisi vuonna 2023, jolloin määräraha kului loppuun vuoden 2024 aikana. Vuosille 2022 ja 2023 suunniteltu lisämääräraha (neljä miljoonaa euroa) tulisi riittämään 160 000 euron keskiarvolla 25 kuukaudeksi. On kuitenkin huomioitava, että kaasukuorma-autojen hankintatukiin varatun nykyisen määrärahan loppuminen on voinut vaikuttaa tuen todelliseen menekkiin.

Taulukko 4: Sähkökäyttöisten kuorma-autojen hankintatuen arvioidut tukihakemusten määrät ja päästövähennämä ennuste eri kokoluokkien osalta eri vuosina.

Luokka (t)	2022	2023	2024	2025	Yhteensä	CO ₂ t/elinkaari/ dieselauto
3,5-5,9	5	20	50	80	155	126
6-15,9	5	15	30	60	110	224
16-25,9	10	25	50	100	185	326
26-	5	10	30	60	105	490

40- yhd.	5	10	25	50	90	1 000
60- yhd.	0	5	15	30	50	1 100
PHEV aks	5	10	20	50	85	238
Yhteensä	35	95	220	430	780	

Kaasukäyttöisen ajoneuvokaluston tavoiteltujen ympäristövaikutuksien toteutuminen puolestaan riippuu vahvasti siitä, käyttävätkö ajoneuvot maakaasua vai biokaasua. Maakaasun käyttö polttoaineena vähentää päästöjä noin 10–20 prosenttia. Mikäli ajoneuvot käyttäisivät 80-prosenttisesti maakaasua ja 20-prosenttisesti biokaasua, päästövähennys on noin 0,04–0,09 prosenttia kuorma-autoliikenteen vuotuisista päästöistä ja noin 0,01–0,02 prosenttia liikenteen päästövähennystavoitteesta.

Mikäli ajoneuvot käyttäisivät 100-prosenttisesti biokaasua, päästövähennys on noin 0,12–0,26 prosenttia kuorma-autoliikenteen vuotuisista päästöistä ja noin 0,03–0,07 prosenttia liikenteen päästövähennystavoitteesta.

Vaihtoehtoisia käyttövoimia käyttävien ajoneuvojen tukeminen edistää uusien käyttövoimaratkaisujen tekemistä yrityksissä ja markkinoiden syntymistä uudelle ajoneuvojen käyttövoimatekniikalle. Raskaassa kalustossa markkinoiden kehitys on sellaisessa vaiheessa, jossa hankintatuilla voidaan olettaa oleva suotuisa vaikutus. Kaasu- ja sähkökäyttöisten ajoneuvojen käytön kustannukset ovat huomattavasti dieselkäyttöisiä ajoneuvoja alhaisemmat. Hankintatuet edistäisivät ajoneuvokannan uusiutumista ajankohdalla, jossa raakaöljyn maailmanmarkkinahinnoista johtuva polttoaineiden hinnannousu asettaa haasteita kuljetusalalle. Edullisempiin käyttövoimiin siirtymisestä koituva etu siirtyisi kuljetusasiakkaiden hyväksi.

4.4 Vaikutukset viranomaistoimintaan

Hankinta- ja muuntotukilain mukaan toimivaltainen viranomaisasiassa on Liikenne- ja viestintävirasto. Suurin osa vuoden 2022 hakemuskäsittelyyn varatuista henkilötyövuosista on kohdistunut manuaalista työtä edellyttävään kuorma- ja pakettiautojen hankintatukihakemusten käsittelyyn. Liikenne- ja viestintävirastolle olisi siten varattava hankinta- ja muuntotukea koskevaan hakemuskäsittelyyn 9 henkilötyövuotta eli 1 miljoonan määräraha vuosittain vuosina 2023–2026, jotta voidaan varmistaa hakemusten riittävän nopea käsittely ja hakemusjärjestelmän ylläpito. Siten määräraharahatarve olisi vuosina 2023–2026 yhteensä 4 miljoonaa euroa.

4.5 Vaikutukset valtiontaloudelle

Esityksessä ehdotettujen paketti- ja kuorma-autojen hankintatukiohjelmien jatkamisen arvioidaan lisäävän valtion menoja 3,5 miljoonaa euroa vuonna 2023. Määräraha jakautuisi siten, että 1,5 miljoonaa euroa kohdentuisi sähkö- ja kaasukäyttöisten pakettiautojen hankintatukeen, 1 miljoonaa euroa sähkö- ja kaasukäyttöisten kuorma-autojen hankintatukeen ja 1 miljoonaa euroa hakemusmenettelystä Liikenne- ja viestintävirastolle aiheutuviin hallinnollisiin kustannuksiin.

5 Lausuntopalaute

Lausuntopalaute täydennetään lausuntokierroksen jälkeen.

6 Säännöskohtaiset perustelut

1 §. *Soveltamisala.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi huhtikuussa 2022 tehtyjen määrärahapäästösten perusteella. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että hankintatukea voidaan myöntää sähkökäyttöisen kuorma-auton tai sähkökäyttöisen perävaunun taikka kaasukäyttöisen kuorma-auton hankintaan (*kuorma-auton hankintatuki*) sekä sähkö- tai kaasukäyttöisen pakettiauton hankintaan (*pakettiauton hankintatuki*) vuosina 2022, 2023 ja 2024. Kuorma-auton hankintatukia ja pakettiauton hankintatukia varten varattujen määrärahojen arvioidaan loppuvan vuoden 2024 aikana.

Ehdotettujen muutosten takia pykälää ehdotetaan muutettavaksi lisäksi siten, että täyssähköautojen hankintatuen myöntämivuodet esitettäisiin heti kyseisen tukimuodon jälkeen. Ehdotus ei muuttaisi pykälää sisällöllisesti.

4 §. *Pakettiauton hankintatuen myöntämisen edellytykset.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi esitetyn 1 §:n kanssa johdonmukaiseksi siten, että sähkökäyttöisen tai kaasukäyttöisen pakettiauton hankintatuki voitaisiin myöntää sellaiselle luonnolliselle henkilölle taikka oikeushenkilölle tai yksityiselle elinkeinonharjoittajalle elinkeinotoimintaa varten, joka vuosina 2022, 2023 tai 2024 ostaa tai sitoutuu vähintään kolmeksi vuodeksi vuokraamaan uuden ensirekisteröimättömän sähkökäyttöisen tai kaasukäyttöisen pakettiauton. Muilta osin pykälä säilyisi nykyisessä muodossa.

5 §. *Kuorma-auton hankintatuen myöntämisen edellytykset.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi esitetyn 1 §:n kanssa johdonmukaiseksi siten, että kuorma-auton hankintatuki voitaisiin myöntää sellaiselle luonnolliselle henkilölle taikka oikeushenkilölle tai yksityiselle elinkeinonharjoittajalle elinkeinotoimintaa varten, joka vuosina 2022, 2023 tai 2024 ostaa tai sitoutuu vähintään kolmeksi vuodeksi vuokraamaan uuden ensirekisteröimättömän sähkökäyttöisen kuorma-auton tai sähkökäyttöisen perävaunun tai uuden kaasukäyttöisen kuorma-auton. Muilta osin pykälä säilyisi nykyisessä muodossa.

23 §. *Voimaantulo.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että lain voimassaoloaikaa jatkettaisiin 31.12.2026 asti. Nykyisessä muodossa laki on voimassa yhden vuoden ajan täyssähköautojen hankintatuen, kuorma-autojen hankintatuen ja muuntotukien viimeisestä hakupäivästä. Ajoneuvojen ensirekisteröinti ei välttämättä tapahdu yhden vuoden aikana. Jotta kaikki hankintatukihakemukset ehdittäisiin käsittelemään lain voimassaoloaikana, lain voimassaoloaikaa ehdotetaan pidennettäväksi kahteen vuoteen paketti- ja kuorma-autojen hankintatukien ehdotetusta viimeisestä hakupäivästä.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi esitetyn 1 §:n kanssa johdonmukaiseksi siten, että pakettiautojen ja kuorma-autojen hankintatukien hakuaikaa jatkettaisiin 31.12.2024 asti.

Pykälän 3 momenttiin ei ehdoteta muutoksia.

7 Voimaantulo

Pakettiauton hankintatuen hakuaika on voimassa olevan lain mukaan 31.12.2022 asti. Jotta pakettiauton hankintatuen hakuohjelma jatkuisi keskeytyksittä, lain olisi tarpeen tulla voimaan viimeistään 31.12.2022.

Ehdotetaan, että laki tulee voimaan mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään 31.12.2022.

8 Suhde muihin esityksiin

Esitys liittyy esitykseen valtion vuoden 2023 talousarvioksi ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

9 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Perustuslain 6 §:n 1 momentin yleisellä yhdenvertaisuuslausekkeella ilmaistaan yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa koskeva pääperiaate. Lailla ei voida mielivaltaisesti asettaa ihmisiä tai ihmisryhmiä toisia edullisempaan tai epäedullisempaan asemaan. Perustuslain yhdenvertaisuussäännöksen edellytyksenä on, että ihmisiä kohdellaan samalla tavalla samanlaisessa tilanteessa. Ehdotetun lain mukaisessa menettelyssä kaikilla tuen hakijoilla on yhdenvertainen mahdollisuus hakea ja saada tukea niin kauan, kun määrärahaa on jäljellä. Lisäksi on syytä huomioida, että tuen hakeminen on ajoneuvon hankintaa tai muuntamista suunnittelevalle henkilölle vapaaehtoista, eikä kenelläkään ole subjektiivista oikeutta saada laissa mainittuja ajoneuvon hankintaa tai muuntotukia.

Perustuslain 20 §:n 1 momentin mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Pykälän 2 momentin mukaan julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon. Lakiehdotuksen tavoitteena on edistää liikenteen päästövähennysten saavuttamista kasvattamalla nolla- ja vähäpäästöisten ajoneuvojen sekä vaihtoehtoisten polttoaineiden kysyntää. Lakiehdotus edistäisi ympäristöperusoikeuden toteuttamista auttamalla vähentämään ajoneuvojen hiilidioksidipäästöjä, ilman epäpuhtauksia ja melusaastetta.

Edellä esitetyn mukaisesti ehdotettu laki ei sisällä perustuslain kannalta ongelmallisia perusoikeusrajoituksia. Siten on perusteltua katsoa, että esitykseen sisältyvä lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa säätämisjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankinnan sekä ajoneuvon vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi muuntamisen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankinnan sekä ajoneuvon vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi muuntamisen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain (1289/2021) 1, 4, 5 ja 23 § seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään valtion talousarvion mukaisesta tuesta vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankintaa eli ostamista ja pitkäaikaisvuokrausta varten sekä ajoneuvon vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi muuntamista varten. Hankintatukea voidaan myöntää täyssähkökäyttöisen henkilöauton hankintaan (*täyssähköauton hankintatuki*) vuosina 2022 ja 2023, ja sähkökäyttöisen kuorma-auton tai sähkökäyttöisen perävaunun taikka kaasukäyttöisen kuorma-auton hankintaan (*kuorma-auton hankintatuki*) sekä sähkö- tai kaasukäyttöisen pakettiauton hankintaan (*pakettiauton hankintatuki*) vuosina 2022, 2023 ja 2024. Muuntotukea voidaan myöntää ajoneuvon muuntamiseksi vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi (*muuntotuki*) vuosina 2022 ja 2023.

4 §

Pakettiauton hankintatuen myöntämisen edellytykset

Sähkökäyttöisen tai kaasukäyttöisen pakettiauton hankintatuki voidaan myöntää sellaiselle luonnolliselle henkilölle taikka oikeushenkilölle tai yksityiselle elinkeinonharjoittajalle elinkeinotoimintaa varten, joka vuosina 2022, 2023 tai 2024 ostaa tai sitoutuu vähintään kolmeksi vuodeksi vuokraamaan uuden ensirekisteröimättömän sähkökäyttöisen tai kaasukäyttöisen pakettiauton.

Hankintatuki voidaan myöntää, jos:

- 1) hankittavan pakettiauton ainoana käyttövoimana on sähkö tai pääasiallisena käyttövoimana on kaasu;
- 2) hankittava ajoneuvo sitoudutaan ensirekisteröimään Suomeen;
- 3) hankittava ajoneuvo sitoudutaan pitämään tuen hakijan nimissä liikenneasioiden rekisterissä tai Ahvenanmaan ajoneuvorekisterissä vähintään yhden vuoden ajan ensirekisteröinnin jälkeen tai pitkäaikaisvuokrattava ajoneuvo sitoudutaan pitämään tuen hakijan nimissä liikenneasioiden rekisterissä tai Ahvenanmaan ajoneuvorekisterissä vähintään kolmen vuoden ajan ensirekisteröinnin jälkeen; ja
- 4) valtion talousarviossa tuen maksamista varten varattua määrärahaa on käytettävissä.

Hankintatuki voidaan myöntää yhden kalenterivuoden aikana luonnolliselle henkilölle yhden omaan käyttöön hankittavan tai pitkäaikaisvuokrattavan sähkökäyttöisen tai kaasukäyttöisen

pakettiauton hankintaa varten ja oikeushenkilölle tai yksityiselle elinkeinonharjoittajalle elinkeinotoimintaa varten enintään yhteensä viiden sähkökäyttöisen tai kaasukäyttöisen pakettiauton hankintaa varten. Hankintatuki voidaan myöntää samaa pakettiautoa varten ainoastaan kerran.

Hankintatukea ei myönnetä vaikeuksissa olevalle yritykselle. Hankintatuki voidaan myöntää vain, jos hankintaan ei ole myönnetty muuta avustusta valtion varoista.

5 §

Kuorma-auton hankintatuen myöntämisen edellytykset

Kuorma-auton hankintatuki voidaan myöntää sellaiselle luonnolliselle henkilölle taikka oikeushenkilölle tai yksityiselle elinkeinonharjoittajalle elinkeinotoimintaa varten, joka vuosina 2022, 2023 tai 2024 ostaa tai sitoutuu vähintään kolmeksi vuodeksi vuokraamaan uuden ensirekisteröimättömän sähkökäyttöisen kuorma-auton tai sähkökäyttöisen perävaunun tai uuden kaasukäyttöisen kuorma-auton.

Hankintatuki voidaan myöntää sähkökäyttöisen kuorma-auton tai sähkökäyttöisen perävaunun hankintaa varten, jos:

- 1) hankittavan raskaan ajoneuvon ainoa käyttövoima on sähkö;
- 2) hankittava ajoneuvo sitoudutaan ensirekisteröimään Suomeen;
- 3) hankittava ajoneuvo sitoudutaan pitämään tuen hakijan nimissä liikenneasioiden rekisterissä tai Ahvenanmaan ajoneuvorekisterissä vähintään yhden vuoden ajan ensirekisteröinnin jälkeen tai pitkäaikaisvuokrattava ajoneuvo sitoudutaan pitämään tuen hakijan nimissä liikenneasioiden rekisterissä tai Ahvenanmaan ajoneuvorekisterissä vähintään kolmen vuoden ajan ensirekisteröinnin jälkeen; ja

- 4) valtion talousarviossa tuen maksamista varten varattua määrärahaa on käytettävissä.

Hankintatuki voidaan myöntää kaasukäyttöisen kuorma-auton hankintaa varten, jos:

- 1) hankittavan raskaan ajoneuvon pääasiallisena käyttövoimana on kaasu;
- 2) hankittava ajoneuvo ensirekisteröidään Suomeen;
- 3) hankittava ajoneuvo sitoudutaan pitämään tuen hakijan nimissä liikenneasioiden rekisterissä tai Ahvenanmaan ajoneuvorekisterissä vähintään yhden vuoden ajan ensirekisteröinnin jälkeen tai pitkäaikaisvuokrattava ajoneuvo sitoudutaan pitämään tuen hakijan nimissä liikenneasioiden rekisterissä tai Ahvenanmaan ajoneuvorekisterissä vähintään kolmen vuoden ajan ensirekisteröinnin jälkeen; ja

- 4) valtion talousarviossa tuen maksamista varten varattua määrärahaa on käytettävissä.

Hankintatuki voidaan myöntää yhden kalenterivuoden aikana luonnolliselle henkilölle yhden omaan käyttöön hankittavan tai pitkäaikaisvuokrattavan sähkökäyttöisen kuorma-auton tai sähkökäyttöisen perävaunun taikka kaasukäyttöisen kuorma-auton hankintaa varten ja oikeushenkilölle tai yksityiselle elinkeinonharjoittajalle elinkeinotoimintaa varten enintään yhteensä viiden sähkökäyttöisen kuorma-auton tai sähkökäyttöisen perävaunun taikka kaasukäyttöisen kuorma-auton hankintaa varten. Hankintatukea voidaan myöntää samaa kuorma-autoa tai perävaunua varten ainoastaan kerran.

Hankintatukea ei myönnetä vaikeuksissa olevalle yritykselle. Hankintatuki voidaan myöntää vain, jos hankintaan ei ole myönnetty muuta avustusta valtion varoista.

6 luku Voimaantulo

23 § Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2022 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2026.

Tätä lakia sovelletaan täyssähköautojen hankintatukeen ja muuntotukeen, jota haetaan viimeistään 31 päivänä maaliskuuta 2023 sekä pakettiautojen ja kuorma-autojen hankintatukeen, jota haetaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2024.

Tällä lailla kumotaan sähkökäyttöisten henkilöautojen hankintatuesta ja kaasukäyttöisen kuorma-auton hankintatuesta sekä henkilöautojen kaasu- tai etanolikäyttöisiksi muuntamisen tuesta annettu laki (971/2017). Ennen tämän lain voimaantuloa haetun tuen käytössä ja käytön valvonnassa, palauttamisessa ja takaisinperinnässä sekä sitä koskevassa muutoksenhaussa noudatetaan kuitenkin tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä sekä tukipäätöksessä asetettuja ehtoja.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 2022.

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Sanna Marin

liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka

Laki

vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankinnan sekä ajoneuvon vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi muuntamisen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku
Yleiset säännökset

1 §
Soveltamisala

Tässä laissa säädetään valtion talousarvion mukaisesta tuesta vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankintaa eli ostamista ja pitkäaikaisvuokrausta varten sekä ajoneuvon vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi muuntamista varten. Hankintatukea voidaan myöntää täyssähkökäyttöisen henkilöauton hankintaan (*täyssähköauton hankintatuki*), ja sähkökäyttöisen kuorma-auton tai sähkökäyttöisen perävaunun taikka kaasukäyttöisen kuorma-auton hankintaan (*kuorma-auton hankintatuki*) vuosina 2022 ja 2023 sekä sähkö- tai kaasukäyttöisen pakettiauton hankintaan (*pakettiauton hankintatuki*) vuonna 2022. Muuntotukea voidaan myöntää ajoneuvon muuntamiseksi vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi (*muuntotuki*) vuosina 2022 ja 2023.

2 luku
Ajoneuvon hankintatuki ja muuntotuki

4 §
Pakettiauton hankintatuen myöntämisen edellytykset

1 luku
Yleiset säännökset

1 §
Soveltamisala

Tässä laissa säädetään valtion talousarvion mukaisesta tuesta vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankintaa eli ostamista ja pitkäaikaisvuokrausta varten sekä ajoneuvon vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi muuntamista varten. Hankintatukea voidaan myöntää täyssähkökäyttöisen henkilöauton hankintaan (*täyssähköauton hankintatuki*) vuosina 2022 ja 2023, ja sähkökäyttöisen kuorma-auton tai sähkökäyttöisen perävaunun, kaasukäyttöisen kuorma-auton hankintaan (*kuorma-auton hankintatuki*) sekä sähkö- tai kaasukäyttöisen pakettiauton hankintaan (*pakettiauton hankintatuki*) vuosina 2022, 2023 ja 2024. Muuntotukea voidaan myöntää ajoneuvon muuntamiseksi vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi (*muuntotuki*) vuosina 2022 ja 2023.

2 luku
Ajoneuvon hankintatuki ja muuntotuki

4 §
Pakettiauton hankintatuen myöntämisen edellytykset

Sähkökäyttöisen tai kaasukäyttöisen pakettiauton hankintatuki voidaan myöntää sellaiselle luonnolliselle henkilölle taikka oikeushenkilölle tai yksityiselle elinkeinonharjoittajalle elinkeinotoimintaa varten, joka vuonna 2022 ostaa tai sitoutuu vähintään kolmeksi vuodeksi vuokraamaan uuden ensirekisteröimättömän sähkökäyttöisen tai kaasukäyttöisen pakettiauton.

Hankintatuki voidaan myöntää, jos:

1) hankittavan pakettiauton ainoana käyttövoimana on sähkö tai pääasiallisena käyttövoimana on kaasu;

2) hankittava ajoneuvo sitoudutaan ensirekisteröimään Suomeen;

3) hankittava ajoneuvo sitoudutaan pitämään tuen hakijan nimissä liikenneasioiden rekisterissä tai Ahvenanmaan ajoneuvorekisterissä vähintään yhden vuoden ajan ensirekisteröinnin jälkeen tai pitkäaikaisvuokrattava ajoneuvo sitoudutaan pitämään tuen hakijan nimissä liikenneasioiden rekisterissä tai Ahvenanmaan ajoneuvorekisterissä vähintään kolmen vuoden ajan ensirekisteröinnin jälkeen; ja

4) valtion talousarviossa tuen maksamista varten varattua määrärahaa on käytettävissä.

Hankintatuki voidaan myöntää yhden kalenterivuoden aikana luonnolliselle henkilölle yhden omaan käyttöön hankittavan tai pitkäaikaisvuokrattavan sähkökäyttöisen tai kaasukäyttöisen pakettiauton hankintaa varten ja oikeushenkilölle tai yksityiselle elinkeinonharjoittajalle elinkeinotoimintaa varten enintään yhteensä viiden sähkökäyttöisen tai kaasukäyttöisen pakettiauton hankintaa varten. Hankintatuki voidaan myöntää samaa pakettiautoa varten ainoastaan kerran.

Hankintatukea ei myönnetä vaikeuksissa olevalle yritykselle. Hankintatuki voidaan myöntää vain, jos hankintaan ei ole myönnetty muuta avustusta valtion varoista.

5 §

Kuorma-auton hankintatuen myöntämisen edellytykset

Kuorma-auton hankintatuki voidaan myöntää sellaiselle luonnolliselle henkilölle taikka

Sähkökäyttöisen tai kaasukäyttöisen pakettiauton hankintatuki voidaan myöntää sellaiselle luonnolliselle henkilölle taikka oikeushenkilölle tai yksityiselle elinkeinonharjoittajalle elinkeinotoimintaa varten, joka vuosina 2022, 2023 tai 2024 ostaa tai sitoutuu vähintään kolmeksi vuodeksi vuokraamaan uuden ensirekisteröimättömän sähkökäyttöisen tai kaasukäyttöisen pakettiauton.

Hankintatuki voidaan myöntää, jos:

1) hankittavan pakettiauton ainoana käyttövoimana on sähkö tai pääasiallisena käyttövoimana on kaasu;

2) hankittava ajoneuvo sitoudutaan ensirekisteröimään Suomeen;

3) hankittava ajoneuvo sitoudutaan pitämään tuen hakijan nimissä liikenneasioiden rekisterissä tai Ahvenanmaan ajoneuvorekisterissä vähintään yhden vuoden ajan ensirekisteröinnin jälkeen tai pitkäaikaisvuokrattava ajoneuvo sitoudutaan pitämään tuen hakijan nimissä liikenneasioiden rekisterissä tai Ahvenanmaan ajoneuvorekisterissä vähintään kolmen vuoden ajan ensirekisteröinnin jälkeen; ja

4) valtion talousarviossa tuen maksamista varten varattua määrärahaa on käytettävissä.

Hankintatuki voidaan myöntää yhden kalenterivuoden aikana luonnolliselle henkilölle yhden omaan käyttöön hankittavan tai pitkäaikaisvuokrattavan sähkökäyttöisen tai kaasukäyttöisen pakettiauton hankintaa varten ja oikeushenkilölle tai yksityiselle elinkeinonharjoittajalle elinkeinotoimintaa varten enintään yhteensä viiden sähkökäyttöisen tai kaasukäyttöisen pakettiauton hankintaa varten. Hankintatuki voidaan myöntää samaa pakettiautoa varten ainoastaan kerran.

Hankintatukea ei myönnetä vaikeuksissa olevalle yritykselle. Hankintatuki voidaan myöntää vain, jos hankintaan ei ole myönnetty muuta avustusta valtion varoista.

5 §

Kuorma-auton hankintatuen myöntämisen edellytykset

Kuorma-auton hankintatuki voidaan myöntää sellaiselle luonnolliselle henkilölle taikka

oikeushenkilölle tai yksityiselle elinkeinonharjoittajalle elinkeinotoimintaa varten, joka vuonna 2022 tai 2023 ostaa tai sitoutuu vähintään kolmeksi vuodeksi vuokraamaan uuden ensirekisteröimättömän sähkökäyttöisen kuorma-auton tai sähkökäyttöisen perävaunun tai uuden kaasukäyttöisen kuorma-auton.

Hankintatuki voidaan myöntää sähkökäyttöisen kuorma-auton tai sähkökäyttöisen perävaunun hankintaa varten, jos:

1) hankittavan raskaan ajoneuvon ainoa käyttövoima on sähkö;

2) hankittava ajoneuvo sitoudutaan ensirekisteröimään Suomeen;

3) hankittava ajoneuvo sitoudutaan pitämään tuen hakijan nimissä liikenneasioiden rekisterissä tai Ahvenanmaan ajoneuvorekisterissä vähintään yhden vuoden ajan ensirekisteröinnin jälkeen tai pitkäaikaisvuokrattava ajoneuvo sitoudutaan pitämään tuen hakijan nimissä liikenneasioiden rekisterissä tai Ahvenanmaan ajoneuvorekisterissä vähintään kolmen vuoden ajan ensirekisteröinnin jälkeen; ja

4) valtion talousarviossa tuen maksamista varten varattua määrärahaa on käytettävissä.

Hankintatuki voidaan myöntää kaasukäyttöisen kuorma-auton hankintaa varten, jos:

1) hankittavan raskaan ajoneuvon pääasiallisena käyttövoimana on kaasu;

2) hankittava ajoneuvo ensirekisteröidään Suomeen;

3) hankittava ajoneuvo sitoudutaan pitämään tuen hakijan nimissä liikenneasioiden rekisterissä tai Ahvenanmaan ajoneuvorekisterissä vähintään yhden vuoden ajan ensirekisteröinnin jälkeen tai pitkäaikaisvuokrattava ajoneuvo sitoudutaan pitämään tuen hakijan nimissä liikenneasioiden rekisterissä tai Ahvenanmaan ajoneuvorekisterissä vähintään kolmen vuoden ajan ensirekisteröinnin jälkeen; ja

4) valtion talousarviossa tuen maksamista varten varattua määrärahaa on käytettävissä.

Hankintatuki voidaan myöntää yhden kalenterivuoden aikana luonnolliselle henkilölle yhden omaan käyttöön hankittavan tai pitkäaikaisvuokrattavan sähkökäyttöisen kuorma-auton tai sähkökäyttöisen perävaunun taikka

oikeushenkilölle tai yksityiselle elinkeinonharjoittajalle elinkeinotoimintaa varten, joka vuosina 2022, 2023 tai 2024 ostaa tai sitoutuu vähintään kolmeksi vuodeksi vuokraamaan uuden ensirekisteröimättömän sähkökäyttöisen kuorma-auton tai sähkökäyttöisen perävaunun tai uuden kaasukäyttöisen kuorma-auton.

Hankintatuki voidaan myöntää sähkökäyttöisen kuorma-auton tai sähkökäyttöisen perävaunun hankintaa varten, jos:

1) hankittavan raskaan ajoneuvon ainoa käyttövoima on sähkö;

2) hankittava ajoneuvo sitoudutaan ensirekisteröimään Suomeen;

3) hankittava ajoneuvo sitoudutaan pitämään tuen hakijan nimissä liikenneasioiden rekisterissä tai Ahvenanmaan ajoneuvorekisterissä vähintään yhden vuoden ajan ensirekisteröinnin jälkeen tai pitkäaikaisvuokrattava ajoneuvo sitoudutaan pitämään tuen hakijan nimissä liikenneasioiden rekisterissä tai Ahvenanmaan ajoneuvorekisterissä vähintään kolmen vuoden ajan ensirekisteröinnin jälkeen; ja

4) valtion talousarviossa tuen maksamista varten varattua määrärahaa on käytettävissä.

Hankintatuki voidaan myöntää kaasukäyttöisen kuorma-auton hankintaa varten, jos:

1) hankittavan raskaan ajoneuvon pääasiallisena käyttövoimana on kaasu;

2) hankittava ajoneuvo ensirekisteröidään Suomeen;

3) hankittava ajoneuvo sitoudutaan pitämään tuen hakijan nimissä liikenneasioiden rekisterissä tai Ahvenanmaan ajoneuvorekisterissä vähintään yhden vuoden ajan ensirekisteröinnin jälkeen tai pitkäaikaisvuokrattava ajoneuvo sitoudutaan pitämään tuen hakijan nimissä liikenneasioiden rekisterissä tai Ahvenanmaan ajoneuvorekisterissä vähintään kolmen vuoden ajan ensirekisteröinnin jälkeen; ja

4) valtion talousarviossa tuen maksamista varten varattua määrärahaa on käytettävissä.

Hankintatuki voidaan myöntää yhden kalenterivuoden aikana luonnolliselle henkilölle yhden omaan käyttöön hankittavan tai pitkäaikaisvuokrattavan sähkökäyttöisen kuorma-

Voimassa oleva laki

kaasukäyttöisen kuorma-auton hankintaa varten ja oikeushenkilölle tai yksityiselle elinkeinonharjoittajalle elinkeinotoimintaa varten enintään yhteensä viiden sähkökäyttöisen kuorma-auton tai sähkökäyttöisen perävaunun taikka kaasukäyttöisen kuorma-auton hankintaa varten. Hankintatukea voidaan myöntää samaa kuorma-autoa tai perävaunua varten ainoastaan kerran.

Hankintatukea ei myönnetä vaikeuksissa olevalle yritykselle. Hankintatuki voidaan myöntää vain, jos hankintaan ei ole myönnetty muuta avustusta valtion varoista.

6 luku
Voimaantulo

23 §
Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2022 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2024.

Tätä lakia sovelletaan täyssähköautojen ja kuorma-autojen hankintatukeen ja muuntotukeen, jota haetaan viimeistään 31 päivänä maaliskuuta 2023 sekä pakettiautojen hankintatukeen, jota haetaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2022.

Ehdotus

auton tai sähkökäyttöisen perävaunun taikka kaasukäyttöisen kuorma-auton hankintaa varten ja oikeushenkilölle tai yksityiselle elinkeinonharjoittajalle elinkeinotoimintaa varten enintään yhteensä viiden sähkökäyttöisen kuorma-auton tai sähkökäyttöisen perävaunun taikka kaasukäyttöisen kuorma-auton hankintaa varten. Hankintatukea voidaan myöntää samaa kuorma-autoa tai perävaunua varten ainoastaan kerran.

Hankintatukea ei myönnetä vaikeuksissa olevalle yritykselle. Hankintatuki voidaan myöntää vain, jos hankintaan ei ole myönnetty muuta avustusta valtion varoista.

6 luku
Voimaantulo

23 §
Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2022 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2026.

Tätä lakia sovelletaan täyssähköautojen hankintatukeen ja muuntotukeen, jota haetaan viimeistään 31 päivänä maaliskuuta 2023 sekä pakettiautojen ja kuorma-autojen hankintatukeen, jota haetaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2024.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2022.